

Sveriges lantbruksuniversitet
Fakulteten för Veterinärmedicin och husdjursvetenskap
Hippologenheten

Hippologiskt Examensarbete nr 393

2010

**LICENSIERADE TÄVLINGSRYTTARES
MEDVETENHET OM OLIKA
RIDLÄRAR-/TRÄNARUTBILDNINGARS
INNEHÅLL OCH OMFATTNING**

Nathalie Mandorff & Viktoria Lehrmark

Strömsholm

HANDLEDARE:

Karin Morgan, Ridskolan Strömsholm

Hippologiskt examensarbete (EX0346) omfattande 10 högskolepoäng ingår som en obligatorisk del i hippologutbildningen och syftar till att under handledning ge de studerande träning i att självständigt och på ett vetenskapligt sätt lösa en uppgift. Föreliggande uppsats är således ett studentarbete på AB-nivå och dess innehåll, resultat och slutsatser bör bedömas mot denna bakgrund.

ISSN 1402-2052

SLU

Sveriges lantbruksuniversitet

*Licensierade tävlingsryttares
medvetenhet om olika ridläraryr-/tränaryr-
utbildningars innehåll och omfattning*

Nathalie Mandorff & Viktoria Lehrmark

Handledare: Karin Morgan, Ridskolan Strömsholm

Examinator: Lars Roepstorff, Hippologenheten

Examensarbete inom hippologprogrammet, Flyinge/ Strömsholm/Wången 2010

Fakulteten för Veterinärmedicin och husdjursvetenskap

Institutionen för anatomi, fysiologi och biokemi

Hippologenheten

Kurskod: EX0346, Nivå AB, 10 hp

Nyckelord: ridsport, pedagogik, hästkunskap

Online publication of this work: <http://epsilon.slu.se>

ISSN 1402-2052

Examensarbete 2010:393

INNEHÅLL

REFERAT	4
INLEDNING	4
TEORIAVSNITT OM UTBILDNINGAR	5
Hippologprogrammet	5
Ridinstruktörsutbildning.....	6
C-tränarutbildning	6
B- och A-tränarutbildning	7
MATERIAL OCH METOD.....	7
RESULTAT	7
Utbildningarnas längd och innehåll.....	7
Ryttarnas bakgrund	10
Frågornas relevans.....	11
DISKUSSION	11
Utbildningarnas längd	11
Utbildningarnas innehåll	12
Ryttarnas bakgrund	13
Frågornas relevans.....	13
Sammanfattning	13
Slutsatser	14
REFERENSER.....	14
Litteratur.....	14
Internet	14
Personligt meddelande	14
BILAGA 1. ENKÄT	15

REFERAT

De finns flera olika yrkeskategorier som är verksamma inom ridsporten med ridutbildning/-träning. Dessa kan ha sin bakgrund från olika utbildningar; hippologprogrammet, ridinstruktörsutbildning eller tränarutbildning. De olika utbildningarna skiljer sig åt och kan därför inte förväntas ge samma typ av kunskap till de olika studenterna. De frågor tränaren eller ridläraren eventuellt får från sina elever kan på så sätt vara antingen relevanta eller icke relevanta. De olika utbildningarna har olika inriktning och fokus, vilket i sin tur leder till att till exempel en hippolog inte har samma typ av kunskaper som en c-tränare.

Studien syftar till att svara på om eleverna är medvetna om sin tränares utbildning och vad som kan krävas av honom/henne med tanke på den formella utbildning personen i fråga har utfört. Det antas att problem kan uppstå om en tränare eller ridlärare väljer att svara på en fråga som denne inte har formell kunskap att besvara. I studien har formell kunskap och reell kunskap skiljts åt. Genom att skapa oss en uppfattning om elevernas medvetande om sina tränares eller ridlärares utbildning samt vad de rådfrågar dem om kan vi se om det kan antas att problem kan uppstå. Studiens har två frågeställningar. Vet eleverna vilka formella kunskaper deras respektive tränare kan förväntas ha i förhållande till utbildningarnas längd och innehåll? Har elevernas bakgrund någon betydelse för vad de väljer att fråga?

Enkäter skickades ut till 383 stycken slumpmässigt utvalda seniorer och unga ryttare med licens för regional och nationell tävling inom hoppning eller dressyr och kom ifrån hela Sverige. De tillfrågade ryttarna rådfrågar sina tränare/ridinstruktör helt eller delvis om relevanta ämnen som denne kan förväntas ha kunskap om.

Slutsatsen av studien är att de tillfrågade har en relativt god uppfattning om vad de kan förvänta sig av sina respektive tränare eller ridlärare i förhållande till utbildningarnas längd och innehåll samt att de tillfrågades bakgrund har viss betydelse för vad de väljer att fråga.

INLEDNING

De olika yrkeskategorier som i dagsläget finns att välja bland om man har siktet inställt på en karriär inom träning och/eller utbildning är i huvudsak hippologprogrammet, ridinstruktörsutbildning samt tränarutbildning. Utbildningarna skiljer i förkunskapskrav, längd, omfattning, ämnesinnehåll och mål. De olika utbildningarna har olika inriktning och fokus, vilket i sin tur leder till att till exempel en hippolog inte har samma typ av kunskaper som en C-tränare. Vi har noterat i samband med träning att många ridelever rådfrågar sin tränare eller ridlärare om väsentliga frågor utöver ridutbildning såsom hästens hälsa, träning, skötsel och foder med mera. Dessa frågor kan vara relevanta eller icke relevanta i förhållande till den formella utbildning tränaren/ridläraren i fråga har gått. Det kan uppstå problem om rideleven frågar sin tränare eller ridlärare om ämnen som denne eventuellt inte har formell utbildning för. Det är då väsentligt att fråga sig om eleverna är medvetna om sin tränares utbildning och vad som kan krävas av honom/henne med tanke på den. I denna undersökning vill vi även ta hänsyn till vad eleven i fråga har för tidigare erfarenhet av hästar och utbildning samt om eleven har människor i sin närhet med formell hästrelaterad utbildning. Genom att ta reda på hur eleverna ser på sina instruktörer vill vi skapa en uppfattning om huruvida utbildningarna når fram till utomstående. För att kunna lära ut ett gott horsemanship och för att kunna bidra till god hästhållning är det viktigt att personer i lärarrollen har god kunskap om hästen och dess skötsel samt att personen kan rekommendera frågan vidare till en person med mer lämplig kompetens om hon eller han själv inte besitter kunskapen. Huruvida tränare och ridlärare gör detta i nuläget är ännu ovisst. Det bör ligga i varje ryttarens intresse att ha kunskap om sin tränares formella utbildning samt vad den innefattar.

Problem

Det finns ingen tidigare studie som tar upp ridelevens medvetenhet om ridlärarens/ tränarens kompetens. De olika ridlärarutbildningarna leder till olika typ av kunskap och har olika målsättningar. Eftersom ridläraren/tränaren inte kan förväntas inneha samma typ av kunskap kan problem uppstå vid förfrågningar från elever. Då ridlärarna/tränarna uppnår kompetens inom olika områden vore det ultimata för eleverna att vända sig till den person som har störst formell kompetens inom området där problemet uppstått. För att det ska vara möjligt måste eleverna vara medvetna om vilken formell kunskap ridlärarna/tränarna från de olika utbildningarna kan förväntas besitta.

Syfte

Syftet med denna studie är att få mer kunskap om licensierad tävlingsryttares medvetenhet om tränarens, hippologers och ridinstruktörers utbildning och formella kunskap.

Frågeställning

Vet eleverna vilka formella kunskaper deras respektive tränare eller ridlärare kan förväntas ha i förhållande till utbildningarnas längd och innehåll?

Har elevernas bakgrund någon betydelse för vad de väljer att fråga?

Avgränsning

Tränare, ridinstruktörer och hippologer har kunskap inom olika områden. Det är viktigt att skilja på formell kunskap och reell kunskap. Många människor inom hästbranschen lär sig saker av erfarenhet med åren. Denna studie har dock avgränsats till att studera den formella kunskapen, eftersom den är lättast att identifiera.

TEORIAVSNITT OM UTBILDNINGAR

Hippologprogrammet

Hippologprogrammet består av fyra olika inriktningar vilka är förlagda över två år och innefattar 120 högskolepoäng. Programmet är ett yrkesprogram som vid godkända examinationer ger hippologexamen. De olika inriktningarna är ridlärare, stallchef, travsport samt galoppsport, varje program ger 120 poäng. Hippologprogrammet innehåller både teoretiska och praktiska moment. Utbildningarna har som målsättning att förbereda för professionellt arbete inom hästnäringen. För att vara behörig att söka till hippologprogrammet krävs grundläggande högskolebehörighet samt särskild behörighet för biologi A/ naturkunskap B, matematik B samt svenska B. Sökande ska ha som lägst betyget godkänd i varje ämne. För att söka till programmet ska även praktik ha utförts. Den praktik som krävs är följande: 6 månader i egen eller annans verksamhet, 4 månader på av Hästnäringens yrkesnämnd godkänd praktikplats alternativt sammanhållen utbildning inom hästområdet innehållande hästkurser om minst 640 timmar/gymnasiepoäng. Sökande utför även ett antagningsprov där personlig färdighet i ridning, fysik, hästhantering, teoretiska kunskaper samt inställning bedöms. Det är svårt att inom Hippologprogrammet finna kurser som är renodlade inom ett speciellt område. Det flesta kurser de studerande läser innehåller flera av de ämnen som är relevanta för studien. Ämnena har i möjligaste mån skiljts åt. (Waerner, 2008). Hippologprogrammets ridlärarinriktning omfattar sammanfattningsvis schemalagd undervisning i hästens biologi (utfodring, hälso- och sjukvård mm) 270 timmar, pedagogik och ledarskap 320 timmar, träning och tävling 700 timmar samt ekonomi och administration 140 timmar. Till detta kommer motsvarande lika mycket tid i eget arbete med studier, egen

färdighetsträning samt häst- och anläggningsvård. Examensarbetet omfattar 65 timmar schemalagd undervisning och 215 timmar eget arbete. (SLU, 2009).

Ridinstruktörsutbildning

Ridinstruktörsutbildning level 2 är en yrkesutbildning förlagd över 20 veckor där flera teoretiska delar läses på distans. Kursmålet är att bl.a. att i dressyr ha färdighet att rida godkända dressyrprogram t o m LA:4, i hoppning att kunna hoppa hinder upp till 110 cm och enstaka högre hinder samt att kunna genomföra lätt terrängritt. Ridinstruktörerna ska lära sig att med tonvikt på gedigen grundutbildning instruera olika typer av elever i både hoppning och dressyr samt i hästkunskap. I utbildningen ingår ridning, unghästutbildning, undervisningsmetodik, ridskoleadministration samt häst- och stallskötsel. Den behörighet som krävs för utbildningen är följande: Godkänd/Diplomerad Biträdande Ridinstruktör – level 1 / validering av motsvarande kompetens, yrkeserfarenhet minst 1 år/säsong vid ridskola, godkänd genomgången Hästkunskap – ridinstruktör, distanskurs / validering av motsvarande kunskaper, godkänd genomgången Pedagogik & Ledarskap, distanskurs /validering av motsvarande kunskaper, godkänt antagningsprov vilket genomförs på Ridskolan Strömsholm. Från och med hösten 2008 är utbildningen i vissa bemärkelser omgjord. (Hästsportens folkhögskola, 2009)

Den ettåriga ridinstruktörskursen (t.o.m. våren 2008), vilken är relevant att jämför med i denna studie, omfattade sammanfattningsvis i hästens biologi (utfodring, hälso- och sjukvård mm) 110 timmar, pedagogik och ledarskap 120 timmar, träning och tävling 500 timmar samt ekonomi och administration 40 timmar. Till detta kom 60 timmar egen färdighetsträning och 450 timmar häst- och anläggningsvård. (Ridskolan Strömsholm, 2007).

C-tränarutbildning

För att vara behörig att söka till C-tränarutbildningen ska personen i fråga ha tävlat med flertalet placeringar och vara väl etablerad på medelsvår nivå i hoppning eller dressyr alternativt ha ett flertal elever med motsvarande meriter, ha utbildat hästar till och med motsvarande nivå samt regelbundet deltagit i träning för A- eller B-tränare. Ytterligare krav har tillkommit under år 2010, de är dock inte relevanta för studien som riktar sig till redan verksamma tränare. Examination utförs efter genomförd grundutbildning och omfattar en teoretisk och praktisk del. Godkänd deltagare erhåller en C-tränarauktorisering inom respektive gren. Tränarsystemet har som mål att det ska bygga på tre hörnstenar vilka är kvalitet, status och säkerhet. Den obligatoriska fortbildningen ska se till att tränaren är uppdaterad i regelverk och normer. Utbildningen för tränarna är indelad i 6 block/delkurser vilka är förlagda på cirka 2 dagar per tillfälle. De första tre delkurserna är gemensamma inom alla grenar och delkurs 2 avslutas med en deltentamen. De resterande delkurserna är inriktade på respektive gren. Utbildningen för tränarna avslutas med muntlig, skriftlig och praktisk examination. Delkurserna har olika inriktningar där övergripande ämnen som t.ex. människan, hästen och unghästen berörs. C-tränarna är inte lika bundna av exakta timmar som de övriga två utbildningarna vilket är anledningen till att antalet timmar för varje relevant ämne är ungefärliga. I utbildningen ingår två dagar hästens biologi, två dagar pedagogik och ledarskap samt sex dagar träning och tävling, där en dag omfattar sju till åtta timmar. Fortbildningen är inte medräknad i antalet timmar. (Strömsholm, 2009a) Hästens biologi omfattar hästens exteriör, prestation, hållbarhet och träning, hovlära samt avel och sport (M. Lindeman, pers. medd. 2010).

B- och A-tränarutbildning

För behörighet att söka till B-tränarutbildningen krävs att personen ifråga verkat som C-tränare i minst 4 år samt har egna tävlingsmeriter vilka motsvarar Intermediaire 1 i dressyr samt 140-145cm i hoppning. Tränaren ska även ha utbildat ett flertal hästar och ryttare till motsvarande nivå. Tränaren ska ha deltagit i den obligatoriska fortbildningen och ska även bedömas särskilt lämplig att verka som nationell tränare. Även viss internationell erfarenhet är ett krav. B-tränarutbildningen är förlagd i två block/delkurser, vilka genomförs om två dagar per tillfälle. I kurserna ingår bland annat pedagogik, biologi samt träning. För vidareutbildning till A-tränare höjs kraven ytterligare då tävlingsresultat på Grand Prix nivå är ett krav i respektive hoppning och dressyr. Även internationell erfarenhet samt särskild lämplighet ingår i kraven. (Strömsholm, 2009b)

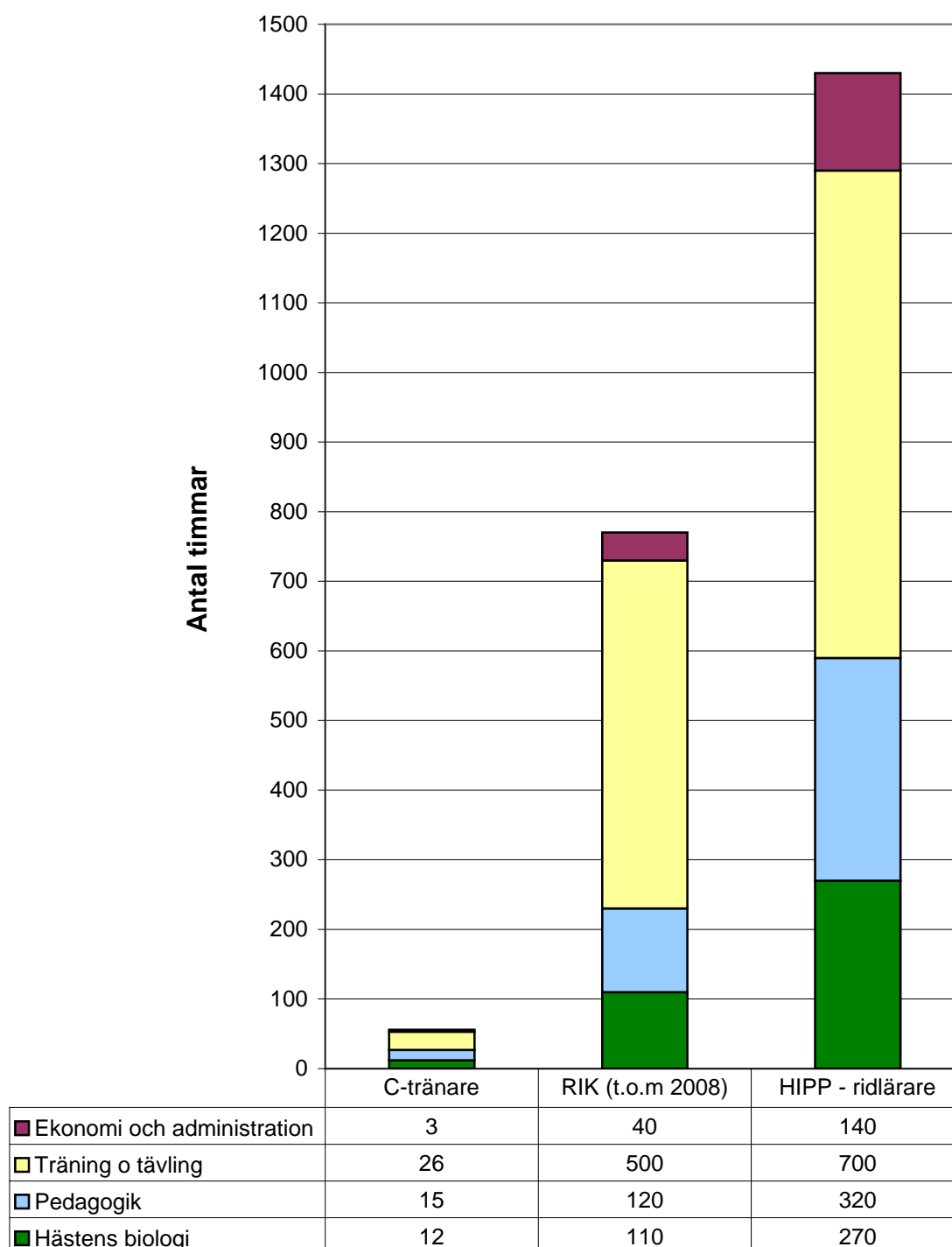
MATERIAL OCH METOD

En enkät (se bilaga 1) skickades ut till 383 stycken ryttare med licens för regional och nationell tävling inom hoppning eller dressyr och kommer ifrån hela Sverige. Ryttarna valdes ut slumpmässigt och begränsades till unga ryttare och seniorer, då det antogs att juniorer har ett mindre ansvar för sina hästar. Genom att gå in på Svenska Ridsportförbundets hemsida (Svenska Ridsportförbundet, 2009) har ryttare som tävlat på regional –och/ eller nationell tävling under 2008 valts ut från resultatlistorna från hopp- och dressyrtävlingar. Namn har skrivits in i kolumnen resultat ryttare/häst och på så sätt blev ryttarnas adresser tillgängliga. Sammanlagt resulterade utskicken i 109 stycken svar. Resultaten behandlades i Microsoft Excel, där frekvensen av ett svar noterades för varje enkät och procentuell fördelning sedan sammanställdes. Svaren delades in i följande kategorier; dressyr, dressyr Young rider, hoppning, hoppning Young rider. Ryttarna har även skiljts åt grundande på bakgrund. De ämnen som valts ut för studien är de som ansetts relevanta i förhållande till frågeställningarna. Sammanställningen av ämnena inom varje utbildning har utgått från respektive utbildnings kursplan, vilket resulterade i kategorierna biologi, hälso- och sjukvård, pedagogik, träning, tävling samt utfodring.

RESULTAT

Utbildningarnas längd och innehåll

I teoriavsnittet redogjordes för utbildningarnas längd och omfattning för olika ämnen. Dessa uppgifter har sammanställt grafiskt för jämförelse i figur 1, för hippolog med ridlärarinriktning, ridinstruktör (t.o.m. 2008) och C-tränarutbildning.

Figur 1. Diagrammet visar en sammanställning över timfördelningen i olika ämnesområden i de tre utbildningarna; C-tränare (M. Lindeman, pers. medd., 2010), Ridinstruktörskursen (Ridskolan Strömsholm, 2007) och hippologprogrammet – ridlärarinriktning (SLU, 2009).

Enkäten frågade om vilken uppfattning de licenserade tävlingsryttarna har om de olika utbildningarnas längd och innehåll. De flesta av de svarande visste att hippologprogrammet omfattar två år, se tabell 1. När det gäller ridinstruktörskursen var den aktuella längden två terminer, vilket över hälften av de svarande visste. Utbildning har dock varierat i längd,

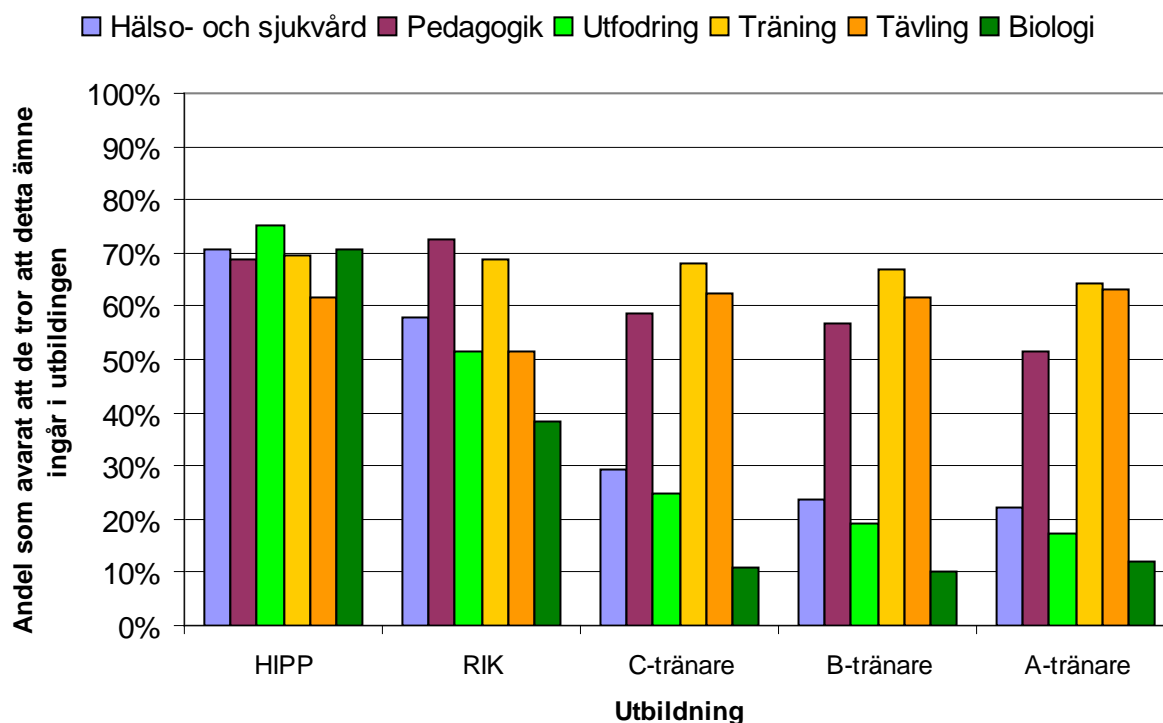

upplägg och innehåll över tiden. Även för C-tränarutbildningen visste över hälften att utbildning är tio dagar. När det gäller B- och A-tränarutbildning varierar svarsfrekvensen.

Tabell 1. Sammanställning av resultatet av vilken längd de tillfrågade trodde att de olika utbildningarna har, där den aktuella längden har markerats med fet stil

Utbildning	Hippolog	RIK-utbildning	C-tränare	B-tränare	A-tränare
Utbildningens förväntade längd					
Två år	93%	26%	---	1%	4%
Två terminer	6%	56%	16%	16%	20%
En termin	1%	8%	12%	9%	11%
Tre månader	---	8%	13%	24%	19%
Tio dagar	---	2%	59%	50%	46%

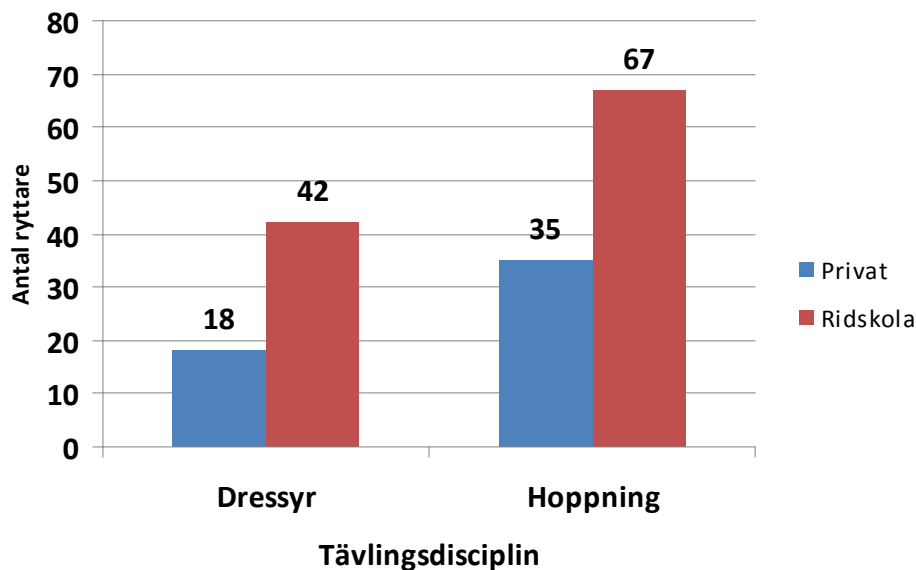
Diagrammet i figur 2 visar vilka ämnen de tillfrågade tror ingår i de olika utbildningarna. De tillfrågade tror att alla ämnen ingår i hippologprogrammet. Flest av de tillfrågade tror att träning, pedagogik ingår i ridinstruktörsutbildningen men färre tror att de läser biologi. Diagrammet visar att flest av de tillfrågade tror att tävling, träning, pedagogik ingår i A-, B- respektive C- tränarutbildningen samt att få tror att de läser biologi.

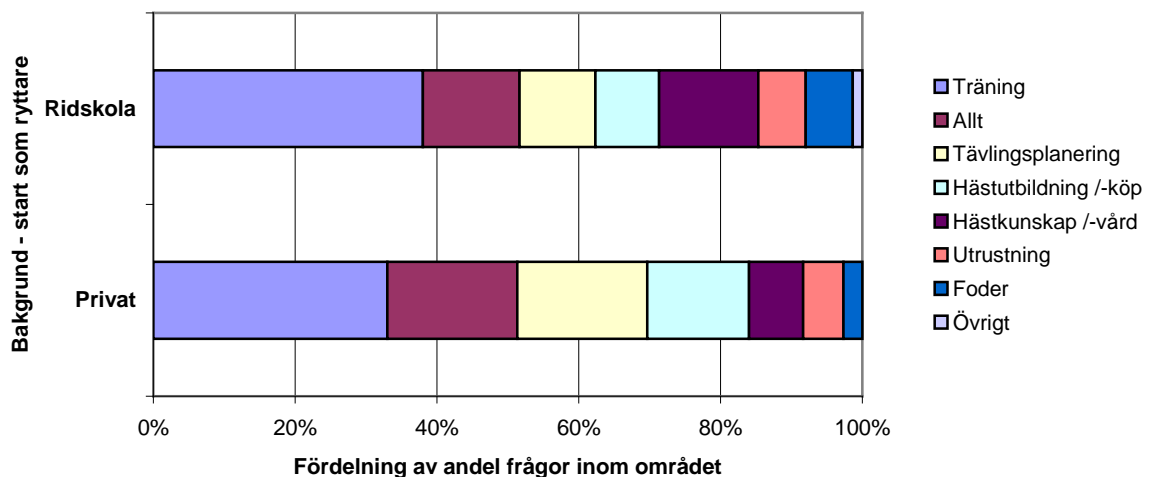
Figur 2. Diagrammet visar fördelningen av vilkaämning de tillfrågade tror ingår i hippologprogrammet.

Ryttarnas bakgrund

Enkäten frågade om ryttarnas bakgrund uppdelat på ridskola eller privatryttare. Två tredjedelar av ryttarna hade ridskolebakgrund, se figur 3. I figur 4 har resultatet som beskriver vad de två kategorierna med olika bakgrund frågade om. Ryttare med ridskolebakgrund frågade i högre utsträckning än privatryttarna om hästkunskap, utrustning och foder. Privatryttarna å andra sidan frågade i högre utsträckning om ”allt”, tävlingsplanering och hästutbildning/-köp. Avseende frågor om träning omfattade de i båda grupperna cirka en tredjedel. Vid närmare studier av resultatet visar det sig att ryttare från ”hästfamiljer” frågade i mindre utsträckning om hästutbildning/-köp.

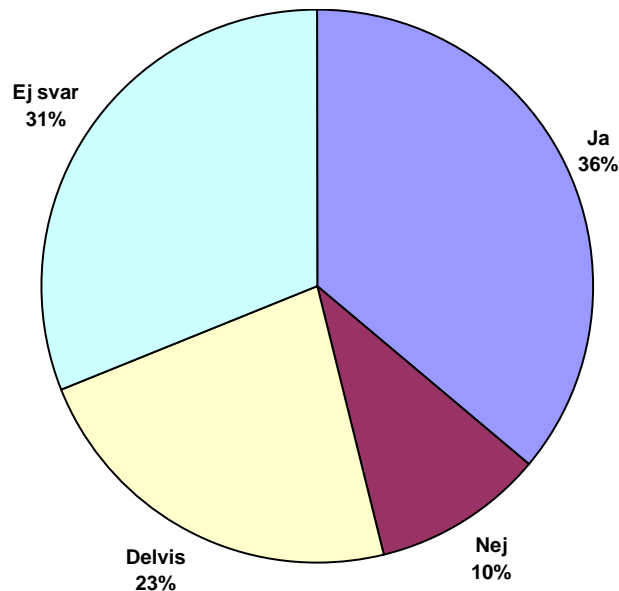
Figur 3. Diagrammet visar vilken bakgrund ryttarna i studien hade, det vill säga om de hade börjat rida på ridskola eller privat.

Figur 4. Diagrammet visar vilka ämnen de tillfrågade frågar sina tränare/ ridinstruktörer om.

Frågornas relevans

De ämnen ryttarna frågade sina ridlärare/tränare om jämfördes med vad som ingår i kursplanerna för utbildningarna, se figur 5. Resultatet visade att 36 % frågade om relevanta ämnen i förhållande till respektive utbildnings kursplan, se figur 5, då 10% frågade om icke relevanta ämnen och 23% om delvis relevanta ämnen. Trettio procent hade inte svarat alls. Om de som inte har svarat räknas bort, frågar cirka hälften av ryttarna om relevanta ämnen.

Figur 4. Diagrammet visar om de tillfrågade rådfrågar sina tränare/ridinstruktörer om relevant ämne i förhållande till utbildningens innehåll.

DISKUSSION

Utbildningarnas längd

I tabell 1 har resultatet av vilken längd de tillfrågade trodde att respektive utbildning har sammanställts. Överlag har de tillfrågade en god uppfattning om de olika utbildningarnas längd. Det bör dock tas med i beräkningen att de tillfrågade har tillgång till alla fakta om utbildningarna via internet. Resultatet är positivt då många av de tillfrågade har en god uppfattning om längden på utbildningarna. Det som är lite överraskande är att 20% av de tillfrågade tror att A-tränarutbildningen är två terminer. Det är möjligt att de tillfrågade räknat ihop den sammanlagda tiden som krävs för att bli A-tränare, det var inte vad vi menade med frågan, men det är trots det möjligt att det tolkats på detta sätt. Längden på tränarutbildningarna är svår att fastställa exakt då de läser över ett par dagar i taget och gör en del av sin utbildning hemma. Överlag har de flesta tillfrågade en god uppfattning om hur långa de olika aktuella utbildningarna är. En del av de tillfrågade har även kommenterat att tränarutbildningarna är längre än den faktiska studietiden på grund av att de krävs mycket erfarenhet för att komma in på utbildningarna. Det stämmer att det krävs erfarenhet för att vara behörig för tränarutbildningarna, det kan dock även sägas om hippologprogrammet och ridinstruktörsutbildningen. Det som skiljer utbildningarna åt rent förkunskapsmässigt är det faktum att det krävs tävlingserfarenhet för att vara behörig till tränarutbildningarna, det gäller inte för hippologprogrammet eller ridinstruktörsutbildningen. Det kan ifrågasättas om en ryttare som har tävlat nödvändigtvis är mer erfaren än en ryttare som inte har erfarenhet på

just det området. En del på hippologprogrammet och ridinstruktörsutbildningen har tävlingserfarenhet då andra inte har det, för att bli antagen till de olika utbildningarna är det av större vikt att vara hästvan. Både hippologprogrammet och ridinstruktörsutbildningen har antagningsprov vilket inte tränarutbildningarna har. Det krävs hästkunskap och erfarenhet för att bli antagen till var och en av de utbildningar som studien har valt att rikta in sig på. Att ”länga” tränarutbildningarna på grund av förkunskapskrav speglar möjligen en reell kompetens, men det skall i så fall vägas mot förkunskapskrav på de andra utbildningarna.

Utbildningarnas innehåll

Figur 2 visar vilka ämnen de tillfrågade tror ingår i de olika utbildningarna. På grund av ett misstag i formuleringen av frågan har det dock inte framkommit på vilket sätt vi ville ha frågan besvarad vilket har gjort att en del svar har fått räknas bort från just den här delen av enkäten, se bilaga 1. Det framgår heller inte om vilken omfattning de tillfrågade tror att de olika ämnena har i utbildningarna vilket hade varit intressant att ta med i studien. Om studien skulle göras om är det en väsentlig fråga att ha med. Resultaten av svaren på just den här frågan har varit relativt svårtolkade. Det vi trots allt kan utläsa är att en stor del av de tillfrågade är av uppfattningen att alla ämnen ingår i hippologprogrammet vilket är korrekt. Det är en lite mindre andel som tror att tävling ingår. Alla ämnen ingår även i ridinstruktörsutbildningen där svarsresultatet från de tillfrågade dock har varit något mer varierat. Här är andelen som tror att hälso- och sjukvård, utfodring, träning samt biologi mindre. Stor andel tror dock att de studerande på ridinstruktörsutbildningen läser pedagogik. Anledningen till det varierande resultatet mellan hippologprogrammet och ridinstruktörsutbildningen kan vara att namnen på utbildningarna ger olika uppfattning om dess innehåll. Ridinstruktörsutbildning kan låta mer som en utbildning som inriktar sig på pedagogik och träning då hippologprogrammet ger intryck av att vara bredare men med större vikt vid hälso- och sjukvård, utfodring och biologi. Uppfattningen är dock inte helt felaktig. Utbildningen är bred men har trots allt även stor vikt vid träning. Lite mindre vikt har lagts på just tävlingsbiten som snarare vävs in i träningsutbildningen. Det stämmer även att de studerande vid ridinstruktörsutbildningen lägger något större vikt vid pedagogik i förhållande till de flesta övriga ämnena. Det går som sagt inte att utläsa i vilken omfattning de tillfrågade tror att ämnena ingår med och därför är resultatet en aning svårtolkat. Det enda som kan utläsas är vilka av ämnena som de tillfrågade tror ingår. Det som kan utläsas från resultaten gällande tränarutbildningarna är att stor andel tror att tränarna läser träning och tävling samt pedagogik. Det är dock en mindre andel som tror att hälso- och sjukvård samt utfodring ingår vilket inte stämmer. Det är där eventuella problem kan uppstå. Hypotetiskt skulle en elev kunna rådfråga sin tränare om utfodring eller sårvård, om tränaren har tillräckligt med kompetens att svara på frågan beror det på reell kunskap och inte på formell kunskap då ämnena i fråga inte ingår i den formella utbildningen. Många som svarat på enkäten verkar även tycka att deras tränare eller ridlärare är kompetenta inom alla områden och höjer dem gärna till skyarna. De flesta tränare och ridlärare är kompetenta inom många områden men eleverna borde ändå ta i betänkning att det inom vissa områden kan finnas någon som är mer kompetent att svara på en fråga än just det tränare eller ridlärare som finns närmast till hands. Detta kan tillämpas inom de flesta yrkesområden. Ingen kan vara expert på allt utan de flesta är mer kompetenta inom ett eller några specifika områden. Till exempel kan en tävlingsfråga vara mer lämplig att rikta till en tränare, en utfodringsfråga lämplig för en hippolog eller en ridskolerelaterad fråga lämpad för en ridinstruktör. Det är främst detta studien vill syfta till att uppmärksamma.

Ryttarnas bakgrund

I figur 3 visas resultatet av vad de tillfrågade väljer att fråga sina tränare respektive ridlärare om. Ryttare som inte gått på ridskola utan startat som privatryttare och kommer från en hästintresserad familj väljer i större utsträckning att fråga om allt. Det resultatet är något förvånande då just de ryttarna borde ha större möjlighet att fråga hemma, speciellt de ryttarna som kommer ifrån en hästfamilj med någon närstående som har en hästutbildning. Det kan möjligtvis vara så att de tränar för sin släkting och därför känner extra stort förtroende för denne. Att fråga en tränare eller ridlärare om precis allt är som det tidigare nämnts en aning riskabelt, i synnerhet om tränaren eller ridläraren väljer att svara på frågor som ligger utanför dennes kompetensområde. Att många väljer att tillfråga sina tränare eller ridlärare om träning är föga överraskande det är dock ryttare med ridskolebakgrund som väljer att fråga om ämnet i störst utsträckning. Anledningen till det resultatet kan vara att privatryttarna är mer vana att planera sin träning själva och därmed väljer att rådfråga om andra saker i stället. Då det kommer till hästutbildning/ unghästar/ hästköp/ kapacitet på häst frågar privatryttarna i störst utsträckning då ryttarna med ridskolebakgrund i stället väljer att rådfråga sina tränare eller ridlärare om foder och hästkunskap/ beteende/ vård. Det finns en möjlighet att ryttarna med ridskolebakgrund fortfarande rider för sin ridlärare och anser att denne har stor kunskap om just ämnet i fråga. Det samma kan gå för privatryttarna som anser att deras tränare har kunskap om specifika träningsfrågor. En annan möjlighet är ridskoleryttarna satsat på en mer välutbildad häst då privatryttarna hunnit med ett par fler hästar och nu siktar in sig på en yngre förmåga och behöver hjälp att utbilda den. Ridskoleryttarna kan även ha fått med sig en del kunskap om foder samt hästkunskap från ridskolan, vilket gör att de är mer intresserade av att utveckla den kunskapen.

Frågornas relevans

Resultatet av hur vida de tillfrågade rådfrågar sina tränare om relevanta ämnen sammanställdes i figur 4. En stor andel har helt eller delvis rådfrågat om relevanta ämnen, räknas de som inte svarat rådfrågar cirka hälften av de tillfrågade om relevanta ämnen, vilket får ses som ett relativt positivt resultat. Flera av de tillfrågade var dock osäkra eller visste inte vilken eller vilka utbildningar deras tränare eller ridlärare har genomfört, vilket gör att resultatet inte är helt tillförlitligt. De som ligger i riskzonen för att få felaktiga svar är de ryttare som väljer att rådfråga sina tränare eller ridlärare om ämnen som denne inte har formell utbildning eller kompetens att besvara. Många verkar ha mycket höga tankar om sina tränare/ ridlärare och anser att reell kompetens och tävlingserfarenhet är viktigare än formell utbildning. På frågan om tränare eller ridläraren har någon övrig hästrelaterad utbildning har många svarat ”svår hoppning” vilket inte kan ses som en utbildning i sig trots att det är en erfarenhet och kan tillföra ytterligare kompetens. Det får heller inte glömmas bort att hästsport är en sport som bygger mycket på material och ekonomi, vilket i vissa fall kan hindra mycket kompetenta ryttaren från att nå toppen inom respektive gren.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis har de tillfrågade en relativt god uppfattning om innehåll och längd på utbildningarna, trots det rådfrågar nästan hälften om icke relevanta ämnen i förhållande till sin tränares eller ridlärares utbildning. Det antas bero på okunskap om vilken utbildning tränaren eller ridläraren faktiskt genomfört samt på att formell utbildning inte värderas lika högt som reell kompetens och tävlingserfarenhet. I kommentarer som en del av de svarande skrivit i enkäterna kan vi se att det verkar vara så att just tävlingsresultat imponerar på många ryttare och att det i vissa fall gör tränaren eller ridläraren i fråga mer synlig och attraktiv på arbetsmarknaden. Att på något sätt betona tyngden av formell utbildning på tränare och

ridlärare för ryttarna bör vara viktigt för Svenska ridsportförbundet. Det är väldigt svårt att väga reell kompetens mot en formell utbildning. Kompetensen är väldigt individuell från person till person svårigheten ligger i att mäta den.

Slutsatser

De tillfrågade har en relativt god uppfattning om vad de kan förvänta sig av sina respektive tränare eller ridlärare i förhållande till utbildningarnas längd och innehåll.

De tillfrågades bakgrund har viss betydelse för vad de väljer att fråga beroende på om de börjat som ridskoleryttare eller privatryttare, så att de som hade börjat som ridskoleryttare i ökad utsträckning ställde frågor i relation till hästkunskap.

REFERENSER

Litteratur

Ridskolan Strömsholm. 2007. *Kursplan för Ridinstruktörskursen 2007/2008*. Stencil, 5 sidor.

SLU. 2009. *Studiehandbok för hippologprogrammen. Läsåret 2009/2010*. SLU Service/Repro, Uppsala.

Internet

Hästsportens folkhögskola. 2009. *Ridinstruktör – level 2*.

(<http://www.hastsportensfolkhogskola.se/Rid/RI.htm>) (Hämtad 2009-05-26).

Strömsholm. 2009a. *Handbok för A, B & C tränare. Samt anvisningar för tränarutbildning, utgåva 3*. http://www.stromsholm.com/website1/sd_page/114/Handbok_tranare2009.pdf? (Hämtad 2009-05-26)

Strömsholm. 2009b. *B-tränarutbildning*.

(http://www.stromsholm.com/website1/sd_page/114/B_tranarutbildning_kortfattad_beskrivning.pdf?) (Hämtad 2009-05-26)

Svenska Ridsportförbundet. 2009. *Tävlingar propositioner och resultat*.

<http://www3.ridsport.se/Tavling/Tavlingarresultat/>

Waerner, T. 2008. Hippologprogrammen. Ridlärare – Stallchef – Travsport – Galoppsport.

http://www.stromsholm.com/website1/sd_page/36/Steg3-08%20AKTUELL.pdf? (Hämtad 2009-05-26)

Personligt meddelande

Administratör Malin Lindeman. 2010. *Tränarutbildningarna, Ridskolan Strömsholm, Strömsholm*.

BILAGA 1. ENKÄT

Din bakgrund:

Jag startade som: Privatryttare Ridskoleelev

Jag är uppvuxen i hästintresserad familj: Ja Nej

Jag har hållt på med hästar i: Mer än 10 år Mindre än 10 år

Jag har examen i en hästrelaterad utbildning: Ja Nej

Om ja, vilken utbildning: _____

En nära släkting eller vän till mig har Ja Nej

examen i en hästrelaterad utbildning (ange vilken): _____

Tränare 1. Namn: _____ (Att ange namn är frivilligt men om du väljer att ge oss namnet på Din tränare kommer det att hållas anonymt och även Du kan välja att vara anonym.)

Kryssa i de utbildningar Du tror/vet att din tränare har fullfört:

Hippolog Ridinstruktörutbildning Tränarutbildning: C. B. A.

Annan hästrelaterad utbildning. _____

Vilka specifika ämnen rådfrågar Du denna tränare om ifall Du behöver hjälp inom områdena ridning och hästkunskap?

Tränare 2. Namn: _____ (Att ange namn är frivilligt men om du väljer att ge oss namnet på Din tränare kommer det att hållas anonymt och även Du kan välja att vara anonym.)

Kryssa i de utbildningar Du tror/vet att din tränare har fullfört:

Hippolog   Ridinstruktörutbildning   Tränarutbildning: C.   B.   A.

Annan hästrelaterad utbildning. _____

Vilka specifika ämnen rådfrågar Du denna tränare om ifall Du behöver hjälp inom områdena ridning och hästkunskap?

Vilken längd tror Du att följande utbildningar har:

	10 dagar	3 månader	En termin	Två terminer	Två år
Hippologprogrammet					
Ridinstuktörutbildning					
C- tränare					
B- tränare					
A-tränare					

Vilken längd/omfattning tror Du att följande ämnen har i nedan utbildningar har:

	Hälso- och sjukvård	Pedagogik	Utfodring	Träning	Tävling	Biologi
Hippologprogrammet						
Ridinstuktörutbildning						
C- tränare						
B- tränare						
A-tränare						

DISTRIBUTION:

Sveriges Lantbruksuniversitet	Swedish University of Agricultural Sciences
Hippologenheten	Department of Equine Studies
Box 7046 750 07 UPPSALA	Box 7046 750 07 UPPSALA
Tel: 018-67 21 43	Tel: +46-18 67 21 43
Fax: 018-67 21 99	Fax: +46-18 67 21 99
